

**ҚҰЗЫРЕТТІЛІК БІЛІМ: МОДЕЛЬДЕР,
ӘДІСТЕР, ТЕХНОЛОГИЯЛАР
КОМПЕТЕНТНОСТНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ:
МОДЕЛИ, МЕТОДЫ, ТЕХНОЛОГИИ**

Бөлінген мәселелерге сүйене отырып, проблемаларды шешу іс-шаралар кешені: архитектуралық оқу қолжетімділігін қамтамасыз ету, спорттық және мәдени құрылыстар, сондай-ақ университет жатақханаларында мүмкіндігі шектеулі адамдарға арналған ақпараттық білім беру порталы; тьюторлар, кеңесшілер немесе ассистенттер командасын дайындау, олар мүмкіндігі шектеулі студенттерге көмектеседі; мүмкіндіктері шектеулі тұлғалармен толерантты қарым-қатынас қалыптастыруға; мүмкіндігі шектеулі студенттерге күндізгі, сырттай, қашықтықтан, аралас оқыту форманы нақты таңдау мүмкіндігін беру; арнайы педагогикалық білімі жоқ оқытушыларды ДМШ студенттерімен жұмыс істеу үшін қайта даярлау; оқу процесін студенттердің әртүрлі санаттары үшін қолжетімді етуге мүмкіндік беретін заманауи педагогикалық және ақпараттық технологияларды енгізу; мүгедек адамдарға қарым-қатынасты оңтайландыруға бағытталған әлеуметтік жобаларды енгізу; оқытушылар мен студенттерді инклюзивті білім беру ортасына бейімдеу, ұжымда толерантты қарым-қатынасты және мүгедек адамдардың проблемаларын түсінуді қалыптастыру болып табылады [5, 15 б].

Мүмкіндігі шектеулі адамдарды оқытудың басты шарттарының бірі инклюзивті білім беру жүйесінде кедергісіз орта құру және тиісті техникалық жабдықтау болып табылады. Бұл үшін аудиторияларға қол жеткізуді және оқу орнының аумағында еркін жүруді қамтамасыз ететін арнайы жабдықтар мен құрылғылар арналған. Оларға рельстер, тұтқалар, пандустар, баспалдақтар, автоматты есік ашқыштар және т.б., санитариялық бөлмелерге арналған мамандандырылған жабдықтар және ДМШ бар студенттерге арналған оқу үй-жайларына арналған арнайы жиһаз, есту немесе көру қабілеті шектеулі студенттер үшін оқу процесін жеңілдететін бірқатар техникалық құрылғылар мен қамтамасыз ету. Инклюзивті білім беру, мүгедектікпен ғана емес, барлық білім алушылар табысқа жетуге, қауіпсіздікті сезінуге, ұжымда бірге болудың құндылығын сезінуге мүмкіндік беретін қолдаумен қамтамасыз етіледі.

Пайданылған әдебиеттер тізімі

1. «Мүгедектердің құқықтары туралы конвенция», 2006
2. «Қазақстан Республикасы Президентінің №1118 Жарлығы «Қазақстан Республикасында білім беруді дамытудың 2011-2020 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасын бекіту туралы», 2010
3. «Кемтар балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы 2002 жылғы 11 шілдедегі № 343-ІІ Қазақстан Республикасының Заңы»
4. Р.Б. Каримова «Основные проблемы и задачи инклюзивного образования в РК», 2012
5. Л.В. Ишбулатова «Құрама үлгідегі МДҰ-да инклюзивтік білім беру», 2015

УДК 372.881.1

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ TED TALKS НА УРОКАХ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА

Озарникова М.В., 4 курс, иностранный язык: два иностранных языка, педагогический институт, Костанайский региональный университет им. А.Байтурсынова

Бурмагина Л.А., старший преподаватель кафедры иностранных языков, Костанайский региональный университет им. А.Байтурсынова

Данная статья посвящена использованию TED talks в качестве дополнительного ресурса на уроках английского языка. Авторы рассматривают инновационные технологии как один из перспективных методов обучения и возможность применения TED talks для отра-

**ҚҰЗЫРЕТТІЛІК БІЛІМ: МОДЕЛЬДЕР,
ӘДІСТЕР, ТЕХНОЛОГИЯЛАР
КОМПЕТЕНТНОСТНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ:
МОДЕЛИ, МЕТОДЫ, ТЕХНОЛОГИИ**

ботки таких видов речевой деятельности, как аудирование, чтение, говорение и письмо. Приводятся примеры классификации упражнений по навыкам и этапам применения.

Использование веб-технологий в процессе изучения английского языка является перспективным, так как интернет предоставляет доступ к неограниченному количеству современных аутентичных материалов, что позволяет студентам погрузиться в иноязычную среду, познакомиться с культурой страны изучаемого языка и услышать примеры современного английского. Это позволяет развивать языковые навыки учащихся. Различные инновационные технологии повышают мотивацию и качество усвоения языкового материала. Они обеспечивают обучающихся общеобразовательной ценностью (информация о национально-культурных особенностях общения между носителями языка, содержащая фоновые знания), имеют как воспитательное значение (позволяет создать проблемную ситуацию языковой и неязыковой ясности, что стимулирует языковое высказывание и лучшее запоминание материала), так и практическую ценность (использование языковых средств, отвечающих целям и средствам общения, что позволяет изучать язык как средство межличностного общения).

Обновление и модернизация методов и принципов обучения иностранному языку в пользу внедрения инновационных технологий, отвечающих международным требованиям, способствует повышению как мотивации учеников, так и качества их результатов обучения. Н.Д. Гальскова указывает, что в основе процесса изучения иностранного языка должен лежать «аутентичный иноязычный текст как единица коммуникации, представляющая собой особенности другой (иноязычной) языковой общности» [1, с. 34], а информация должна быть социально значимой и культурно специфичной. Выступления TED можно считать «аутентичными» благодаря тому, что выступающие не просто читают сценарий, написанный кем-то другим, как это часто бывает с большим количеством языкового учебного материала. Вместо этого спикеры TED всегда делятся с аудиторией своими личными историями, идеями и желаниями. Кроме того, лекции TED иногда читают люди, для которых английский не является родным языком, и именно с этим студенты, скорее всего, столкнутся в реальных жизненных ситуациях. Любой слушатель TED talks может слушать людей, говорящих по-английски с различными акцентами, такими как корейский, французский или немецкий, и они не всегда имеют идеальное произношение при разговоре. Это полезно для изучающих английский язык, так как это может помочь им понять, что они не должны чувствовать себя неловко или бояться делать ошибки, когда они говорят по-английски. Сегодня материалы TED активно используются в образовательных целях по всему миру. Зарубежные ученые отметили преимущества конференций TED, которые указывают совершенно разные пути построения образовательного процесса. [2, с. 86]

К ним относится возможность познакомиться с современным контентом в разных направлениях. Работа с такими видео лекциями мотивирует к изучению новых тем, способствует стремлению к непрерывному образованию, получению нового опыта. Кроме того, эти выступления представляют собой новый жанр, который объединяет в себе функции лекций, презентаций, используемых на конференциях, и имеет ограниченные временные рамки до 18 минут. Более того, TED talks дают возможность увидеть, как выстраивается эффективная коммуникация, какие навыки позволяют ораторам успешно выступать. Такие возможности и доступность сайта открывают большие перспективы для его использования в процессе преподавания английского языка.

Видеоматериалы TED раскрывают широкие возможности для активной работы в процессе совершенствования языковой и социокультурной компетентности студентов и делают учебный процесс интересным для студентов на всех этапах обучения. Таким образом, ресур-

**ҚҰЗЫРЕТТІЛІК БІЛІМ: МОДЕЛЬДЕР,
ӘДІСТЕР, ТЕХНОЛОГИЯЛАР
КОМПЕТЕНТНОСТНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ:
МОДЕЛИ, МЕТОДЫ, ТЕХНОЛОГИИ**

сы TED могут быть использованы для построения продуктивной модели обучения на основе английского языка. Современный урок должен основываться на формуле «культура через язык, язык через культуру». [3, с. 52]

При работе с видеоматериалами выделяют следующие этапы:

- Pre – watchingstage. На этом этапе формулируются основные цели и задачи, активизируются языковые и предметные знания по теме, а также учитель рассказывает учащимся, что нужно делать, на что обратить внимание, предоставляет список вопросов, которые помогут понять содержание видео. Задания предварительного просмотра направлены на создание интереса у учащихся: warming up, discussion about the topic, brainstorming, games, guiding questions, prediction of the information based on the title, pre-teaching new or difficult words.

- While – watchingstage. На этом этапе учащиеся должны записать основные идеи, детали, обратить внимание на информацию, которая поможет ответить на поставленные вопросы. Существует множество видов деятельности, которые могут быть использованы во время просмотра видео: comparing the information with their previous prediction; True/False statements; filling in gaps; paraphrase; matching; answering questions (multiple choice, open).

- Post - watching (after watching) stage. После просмотра учащиеся могут обсудить ответы на вопросы, пересказать содержание увиденного материала, составить ментальную карту. Могут быть использованы следующие виды деятельности: summarizing; retelling the story using key words; problem-solving; giving their opinion; writing a summary. Каждый этап содержит упражнения, направленные на отработку навыков аудирования, чтения, говорения и письма. Основываясь на таких учебниках, как “Inside Out”, “Upstream”, “New Total English”, “New Headaway” и “face2face” для уровня pre – intermediate, мы классифицировали примеры заданий по четырем видам языковой деятельности.

При работе с TED talks отработку навыков аудирования можно разделить на 3 этапа: pre – listening, while – listening и post – listening. Задания предварительного прослушивания направлены на размышление (predictions about the topic by its title, brainstorming, anticipating key concepts), исследование (information about the topic or the speaker), обсуждение. “Work with a partner. You are going to listen to... Look at the photograph and discuss possible answers to the following questions...” [4, с. 44] “You will hear an interview with... Read through the questions and underline the key words.” [5, с. 12] “You will hear part of ... about... Read questions and predict the correct answer, Yes or No.” [5, с. 71]

Задания, используемые во время просмотра материала, направлены на работу с прослушиваемой информацией: listening for specific information, listening for details, listening for gist. “Listen again and decide if these statements are true or false. Correct the false statements.” [4, с. 44] “Cover the tapescript and listen to... Put the pictures in the correct order” [6, с. 71]. “Listen again and tick the questions you hear.” [6, с. 78]

После прослушивания материала задания представлены проверкой ответов, обсуждением деталей выступления, высказыванием учащимися своего мнения по данной теме. «In groups, discuss the questions. 1. Do you like... Why/Why not? 2. Do you think it is important... Why/Why not?» [8, с. 20]

При работе с TED talks упражнения, направленные на отработку навыков чтения, также разделены на 3 этапа: pre – reading, while – reading и post – reading. Pre – reading tasks: “Look at the title of the article and the introduction. What is the article about?” [5, с. 16].

“Look at the tapescript. Why was it written? What do the title and the quotation mean? What do you expect to read?” [5, с. 30].

“Look at the photos and read the first paragraph of the text. Who is he/she and what has he/she achieved?” [8, с. 30].

**ҚҰЗЫРЕТТІЛІК БІЛІМ: МОДЕЛЬДЕР,
ӘДІСТЕР, ТЕХНОЛОГИЯЛАР
КОМПЕТЕНТНОСТНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ:
МОДЕЛИ, МЕТОДЫ, ТЕХНОЛОГИИ**

While – reading tasks: “Look at the tapescript. It contains a mistake. One sentence does not belong. Find the sentence and cross it out.” [7, с. 25].

“Read the article again and decide if the following sentences are true (T) or false (F)”.

“Read and choose the correct word for each space” [5, с. 27].

“Read the rest of the text. In which areas has ... made a difference to people's lives?” [11, с. 30]. Post – reading tasks: “Tick (✓) the reasons for ... that the tapescript mentions. Put a cross (X) by the reasons the article doesn't mention” [4, с. 5]. “Work with a partner. Add three of your own suggestions to the list” [4, с. 68]. “Look at the tapescript and choose the best definition of the words below: a) or, b)” [10, с. 17].

Speaking: “Think of a person who ... You are going to tell a partner about them. Choose from the list the things you want to talk about.” [4, с. 9]. “Read the questions. Prepare two answers for each question – one true and one false”. “Write six questions to ask another student about... In pairs ask and answer the questions.” [8, с. 21]. “Choose a topic and prepare to talk about it. Make notes”.

Отработка навыков письма зачастую представлена написанием резюме, плана или обзора темы, эссе. *“Read these comments to the TED talk. Which of the viewers do you agree / disagree with? Write a short reply to one of the comments, either agreeing or disagreeing and saying why.” “Correct the spelling mistakes in the story below” [7, с. 19].*

Следует обратить внимание на то, что использование видеоконтента портала TEDtalks является эффективным методом, который может быть использован для обучения английскому языку, так как возможность работы с аутентичными лекциями по актуальным темам повышает мотивацию к изучению языка, стимулирует все виды речевой деятельности и еще больше приобщает к культуре страны изучаемого языка.

Можно сделать вывод, что сегодня технологии открывают путь к изучению языка. Ресурсы TED содержат не только звук и видео, но и качественно новый подход к раскрытию глобальных проблем, представляющих интерес для иноязычных стран. Для образовательных целей это один из наиболее информативных и реальных способов организации учебного времени за счет наличия различных тем, изучаемых в учебных заведениях, субтитров как преимуществ при работе с отстающими студентами, так и наличия видео.

Список использованных источников

1. Н.Д. Гальскова «Современная методика обучения иностранным языкам» / М., 2003
2. А.Н. Пузатых «Использование современного медиаконтента портала TED Talks в обучении английскому языку студентов неязыковых специальностей вузов», 2018
3. Е.И. Пассов «Урок иностранного языка» / М., 2010
4. Inside Out. Pre – intermediate. Student’s book. Macmillan Education. Between Towns Road, Oxford 3FP. A division of Macmillan Publishers Limited Companies and representatives throughout the world. ISBN 0 333 92385 5. First published 2002
5. Upstream Pre – intermediate. Student’s book. Virginia Evans, Jenny Dooley. // Express Publishing, 2007
6. New Headway. Pre-Intermediate Student's Book. John and Liz Soars. Fourth edition. OXFORD UNIVERSITY PRESS. Great Clarendon Street. Oxford. ox2 6DP. Linked Kingdom. Oxford University Press 2012
7. Inside Out. Pre – intermediate. Workbook. Macmillan Education. Between Towns Road, Oxford CX4 3PP, UK. A division of Macmillan Publishers Limited Companies and representatives throughout the world. ISBN 0 333 97588X (International Edition) Text Philip Kerr, Sue Kay and Vaughan Jones. Design and illustration Macmillan Publishers Limited 2008

**ҚҰЗЫРЕТТІЛІК БІЛІМ: МОДЕЛЬДЕР,
ӘДІСТЕР, ТЕХНОЛОГИЯЛАР
КОМПЕТЕНТНОСТНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ:
МОДЕЛИ, МЕТОДЫ, ТЕХНОЛОГИИ**

8. New Total English. PRE-INTERMEDIATE. Student's Book with Activation plus Vocabulary Trainer. Pearson Education Limited. Edinburgh Gate. Harlow. Essex. CM20 2JE. England and Associated Companies throughout the world. © Pearson Education Limited 2011

ӘОЖ:378 (574)

ЖОҒАРЫ БІЛІМ БЕРУ ЖҮЙЕСІНДЕГІ ҚҰЗЫРЕТТІЛІК ТӘСІЛІ

Октяброва А.Б., 2 курс, шетел тілі екі шетел тілдері мамандығы, М.Өтемісов атындағы БҚУ, Орал қаласы

Габдешева А.Е., аға оқытушы, шет тілдер магистрі, М.Өтемісов атындағы БҚУ

Жоғары оқу орындарында әлеуметтік құзыреттілігін қалыптастырудың мақсатты бағыттағы үрдісін ұйымдастырудың қажеттілігі мен оның ғылыми және теориялық-әдістемелік қарастырылған, құзіреттілік ұғымдарының мағынасын аша отырып, әдеби анализ негізінде салыстырмалы түрде білім берудің ерекшеліктеріне шығармашылық әлеуетін ұстануы табылады.

«Құзыреттілік» ұғымы «құзыр» сөзінен алынған туынды сөз екендігіне қазақ тілі терминдерінің салалық ғылыми түсіндірме сөздігінде мынандай анықтама берілген: «құзыр» – жалпы алғанда қайсыбір тапсырманы орындауға қабілеттілік немесе бір нәрсені жасау» дегенді білдіреді [4].

«Ұстаз қандай болса қоғамы сондай» деген бұлжымас заңдылыққа сай қоғамда да көкейкесті. Сондықтан да бүгінгі күннің өзекті мәселесі – педагогтердің құзыреттілігін үздіксіз дамыту. Өздігінше еркін ойлау қабілеті бар, тәрбие-білім беру үрдісін модельдей алатын, тәрбие беру және білім берудің технологиялары мен жаңа идеяларын өздігінше іске асыра алатын мұғалімнің кәсіби құзыреттілігінің деңгейін арттыру – өзекті мәселе, себебі, біріншіден, кәсіби құзыретті мұғалім мектептің тәрбие-білім беру процесінде шығармашыл оқушылардың қалыптасуына дұрыс әсер етеді; екіншіден, өзінің кәсіби қызметінде жақсы нәтижелерге қол жеткізе алады; үшіншіден, кәсіби мүмкіндіктерінің іске асуына ықпал жасайды.

Қазіргі таңда мұғалім құзыреттілігін үздіксіз жетілдіруде мынандай міндеттер жүктеліп отыр: мамандығы бойынша негізгі дайындығының болуы; адамдардың адамға, қоғамға қатынасын реттейтін құқықтық және этикалық нормаларын білуі; қазіргі білім беру технологиясын пайдалана отырып жаңа білім алуы және өз еңбегін ғылыми негізде ұйымдастыра білуі; компьютерлік техниканы меңгеруі; ғылыми іскерлік, қоғамдық, саяси, және тұрмыстық тілдер ауқымында мемлекеттік және шетел тілдеріндесөйлесе білуі. Технологиялық тұрғыдан алып қарағанда, жаңа әдістерді, инновациялық технологияларды, ұйымдастыру формаларын, білім алушының танымдық, әлеуметтік іс-әрекетін қарқындату және оларға сәйкес базалық іскерліктерін дамытуды пайдалану маңызды болып табылады. Білім беру сапасын бағалау мәселесін шешу үдерісінде тек жоғары оқуорнының профессор-оқытушылар құрамы ғана қатысып қоймай, ғылыми-зерттеу ұйымдары, жұмыс берушілер және басқа да әлеуметтік әріптестер де қатысуы керек [4].